

Накопичувачі енергії на базі вторинних батарей для підвищення гнучкості енергосистем з відновлюваними джерелами енергії

Костенко Ганна
наук.співроб.

Запорожець Артур
заст. директора з наук.-орг. роботи
д.т.н., старший дослідник

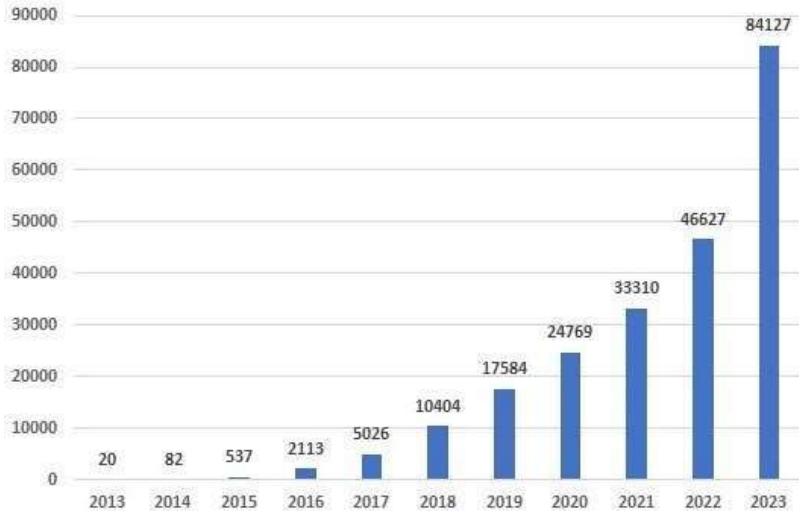
Інститут загальної енергетики НАН України

**XXVII міжнародна науково-практична конференція
“Відновлювана енергетика та енергоефективність у XXI столітті”
Київ, 20–22 травня 2026 року**

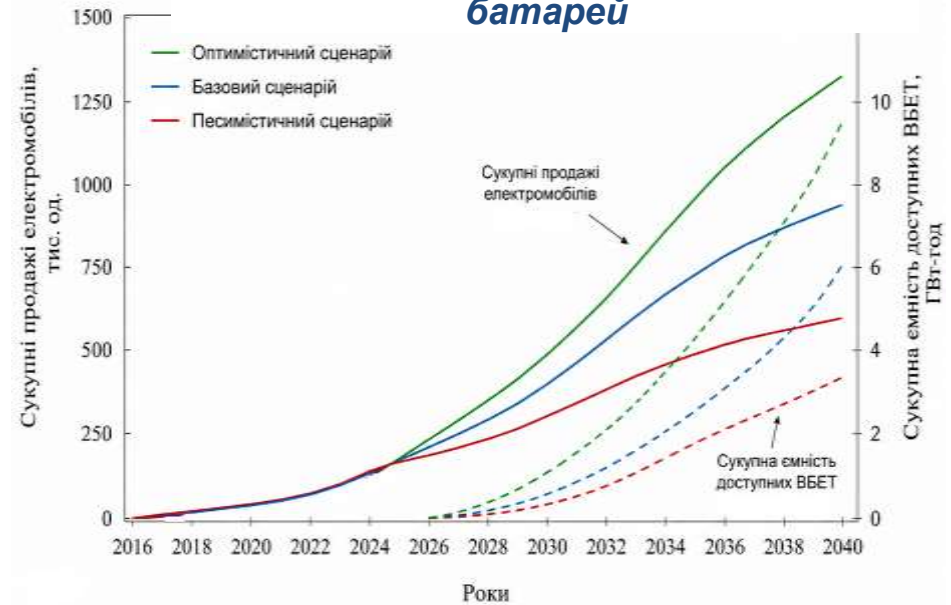

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ ТА ФОРМУВАННЯ РЕСУРСУ ВТОРИННИХ БАТАРЕЙ

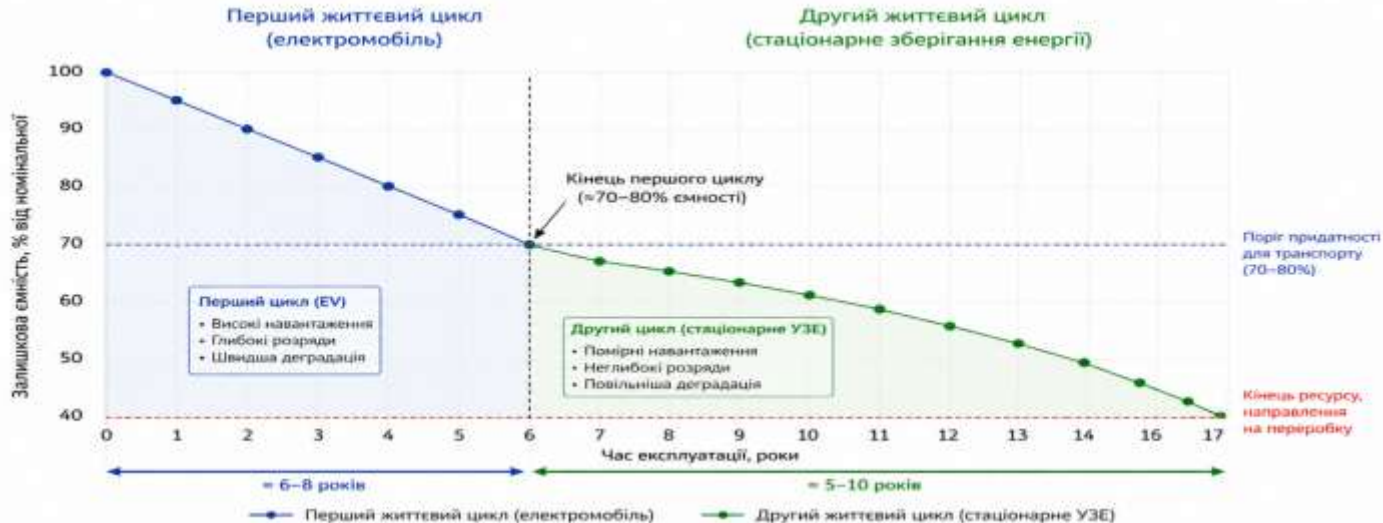
Розвиток електротранспорту в Україні у 2013-2023 р.р.

Прогноз доступності вторинних батарей

Життєвий цикл батарей електротранспорту

ГНУЧКІСТЬ ЕНЕРГОСИСТЕМИ ЯК КЛЮЧОВА УМОВА ІНТЕГРАЦІЇ ВДЕ

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

Нестабільна генерація сонячних і вітрових електростанцій

Пікові навантаження

Аварійні відключення та дефіцит резервів

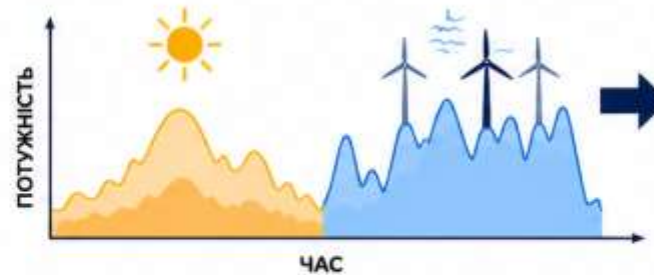

Необхідність швидкого балансування частоти

Зростання децентралізованої генерації

ВДЕ: ЗМІННА ГЕНЕРАЦІЯ

ПОТРЕБА У ГНУЧКОСТІ ЕНЕРГОСИСТЕМИ

Гнучкість енергосистеми – здатність системи швидко адаптувати генерацію, споживання та накопичення енергії у відповідь на зміну режимів роботи та зовнішніх впливів.

ОСНОВНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГНУЧКОСТІ

Накопичення енергії
балансування генерації та споживання

Згладжування пікових навантажень

Регулювання частоти
стабілізація частоти

Резервне живлення
забезпечення безперерйного електропостачання

Згладжування генерації ВДЕ
вирівнювання коливань від ВДЕ

ВТОРИННІ БАТАРЕЇ ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ (ВБЕТ)

Роль вторинних батарей у забезпеченні гнучкості

Накопичення надлишкової енергії ВДЕ

Швидке реагування на зміну навантаження

Підтримка резервів потужності

Підвищення стійкості (резильєнтності) енергосистеми

Зниження вартості систем накопичення

Підтримка принципів циркулярної економіки

Вторинні батареї електротранспорту (ВБЕТ) є не лише способом повторного використання батарей, а й інструментом підвищення гнучкості, стійкості та адаптивності сучасної енергосистеми.

СВІТОВІ ПРОЄКТИ З ВИКОРИСТАННЯМ ВБЕТ В ЕНЕРГОСИСТЕМАХ З ВДЕ

Практичні приклади застосування second-life батарей у системах накопичення енергії

1. Nissan / 4R Energy

📍 Osaka, Japan

- 🔋 16 батарей Nissan Leaf
- ⚡ Ємність системи: 600 кВт-год
- 🌞 Інтеграція із сонячною електростанцією
- 🎯 Призначення: регулювання роботи сонячної електростанції, згладжування піків навантаження

2. BMW / Vattenfall / Bosch

📍 Hamburg, Germany

- 🔋 2 600 акумуляторних модулів від 100 електромобілів BMW і3
- ⚡ Потужність: 2 МВт
Ємність: 2,8 МВт-год
- 📈 Забезпечення гнучкості та стабільності енергосистеми
- 🎯 Призначення: балансування попиту і пропозиції, резерв потужності

3. Mitsubishi / PSA EDF / Forsee Power / MMC

📍 Paris, France

- 🔋 Вторинні батареї від електромобілів Mitsubishi та PSA
- ⚡ Системи накопичення різної потужності (пілотні проекти 100 кВт – кілька МВт)
- 🏠 Згладжування коливань виробництва та споживання енергії
- 🎯 Призначення: підтримка розподільчої мережі, управління навантаженням

4. General Motors / ABB

📍 USA

- 🔋 5 батарей Chevrolet Volt
- ⚡ Потужність: 74 кВт + дві вітрові турбіни по 2 кВт
- 🏢 Живлення офісної будівлі General Motors
- 🎯 Призначення: резервне живлення та інтеграція з відновлюваними джерелами енергії

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

🌿 **Екологічність**
Зменшення відходів та CO₂ викидів

💰 **Економічна ефективність**
Зниження CAPEX на 30–50%

🛡️ **Надійність та гнучкість**
Підтримка стабільності мережі, резервування та балансування

♻️ **Циркулярна економіка**
Подовження життєвого циклу батарей і повернення ресурсів

🌐 Second-life EV batteries уже сьогодні працюють у різних країнах світу, забезпечуючи стійку, доступну та чисту енергію.

ПОТЕНЦІЙНІ НАПРЯМИ ІНТЕГРАЦІЇ ВТОРИННИХ БАТАРЕЙ У ЕНЕРГОСИСТЕМИ З ВДЕ

- Домогосподарства з сонячними станціями та акумуляторним резервом
- **Енергетично автономні територіальні громади з ВДЕ-генерацією**
- Промислові об'єкти з локальними сонячними чи вітровими установками
- **Станції швидкого заряджання електромобілів із даховими СЕС**
- Комерційні та офісні будівлі з системами дахових СЕС і накопичення
- **Інтеграція ВБЕТ у гібридні мікромережі**
- Балансування мережі в умовах ВДЕ (регулювання частоти, потужності)

ОЦІНКА ПОТЕНЦІЙНОГО РИНКУ ЗАСТОСУВАННЯ ВТОРИННИХ БАТАРЕЙ В УКРАЇНІ У КОМПЛЕКСНИХ СИСТЕМАХ З ВДЕ

РИНОК	КІЛЬКІСТЬ БАТАРЕЙ ЕМ	ОБСЯГ РИНКУ	ПОТУЖНІСТЬ	ЕНЕРГІЯ	ЧАС ВИКОРИСТАНН Я	ЧАСТОТА ВИКОРИСТАННЯ
<i>Домогосподарст во з ФЕМ</i>	1-2	> 250 000	1-10 кВт	5-10 кВт*год	3-4 год	Щоденно
<i>Громада з розподіленою генерацією</i>	10-15	>10 000	25-200 кВт	50-100 кВт.год	3-5 год	Щоденно
<i>Офісна будівля з ФЕМ</i>	30-40	> 50 000	200-2000 кВт	100-1000 кВт*год	5 год	Щоденно
<i>Торговельний центр з фотоелектрични ми модулями</i>	30-40	>10 000	200-250 кВт	500-1000 кВт.год	6-8 год	Щоденно
<i>Сонячна /Вітрова електростанції</i>	500-700	>100	0,5-2,5 МВт	0,5-1 МВт.год	1-10 год	10-20 на місяць
<i>Підтримка мережі</i>	1000	>10	1-100 МВт	1-10 МВт.год	5 сек-15 хв	5-10 на місяць
<i>Зарядна станція для електро- транспорту з ВДЕ</i>	10-50	>500	50-500 кВт	100-500 кВт*год	24/7 з 4-6 піковими годинами	Щоденно

Адаптивне управління інтеграцією ВБЕТ для підвищення гнучкості та стійкості енергосистем

Цикл PDCA (Plan–Do–Check–Act) для сценарного управління накопичувачами енергії

РОЗШИФРУВАННЯ АБРЕВІАТУР

PDCA (Plan–Do–Check–Act) – цикл постійного покращення (плануй – виконуй – перевірай – дій)

KPI (Key Performance Indicators) – ключові показники ефективності

BMS (Battery Management System) – система управління батареєю

SoH (State of Health) – стан здоров'я батареї

RUL (Remaining Useful Life) – залишковий термін служби

РЕЗУЛЬТАТ: ЕФЕКТИВНА ІНТЕГРАЦІЯ ВБЕТ ДЛЯ БЕЗПЕЧНОЇ, ГНУЧКОЇ ТА СТІЙКОЇ ЕНЕРГОСИСТЕМИ

Повторне використання ресурсів (Second-Life EV Batteries – ВБЕТ)

Адаптивне управління та цифровий моніторинг

Оптимальна взаємодія з ВДЕ та мережею

Надійне енергопостачання та енергетична безпека

ОЧІКУВАНІ ЕКОНОМІЧНІ ТА СИСТЕМНІ ЕФЕКТИ

Накопичувачі енергії на базі вторинних батарей для підвищення гнучкості енергосистем з ВДЕ

ЕКОНОМІЧНІ ЕФЕКТИ

Зниження капітальних витрат

Second-Life Batteries (SLB) мають нижчу вартість порівняно з новими літій-іонними батареями, що дозволяє зменшити інвестиції у створення систем накопичення енергії.

Зниження вартості зберігання енергії

Повторне використання батарей дозволяє зменшити приведену вартість зберігання електроенергії (LCOS) та підвищити економічну ефективність накопичувачів.

Підвищення ефективності використання ресурсів

Подовження життєвого циклу батарей забезпечує більш повне використання матеріальних та енергетичних ресурсів.

Зниження потреби у резервних потужностях

Використання ВБЕТ дозволяє частково компенсувати потребу у дорогих швидкодіючих маневрових потужностях енергосистеми.

ЕКОЛОГІЧНІ ТА СИСТЕМНІ ЕФЕКТИ

Зменшення обсягів батарейних відходів

Повторне використання батарей дозволяє відтермінувати утилізацію та зменшити екологічне навантаження.

Зниження вуглецевого навантаження

Подовження строку експлуатації батарей сприяє скороченню потреби у виробництві нових акумуляторів та пов'язаних викидів CO₂.

Підвищення гнучкості енергосистеми

ВБЕТ забезпечують накопичення надлишкової енергії та підтримують балансування генерації відновлюваних джерел енергії.

Підвищення стійкості енергосистем з ВДЕ

Використання накопичувачів сприяє згладжуванню коливань генерації, резервуванню живлення та стабілізації режимів роботи енергосистеми.

SLB – Second-Life Batteries – батареї другого використання (з електротранспорту)

ВБЕТ – вторинні батареї електротранспорту

LCOS – Levelized Cost of Storage – приведена вартість зберігання електроенергії

ВДЕ – відновлювані джерела енергії

CO₂ – діоксид вуглецю

**ДЯКУЄМО ЗА
УВАГУ!**

Li-
ENE